سرآمد اقتصاد
چهارشنبه- ۴ آذر ۱۴۰۵- سال دوازدهم- شماره ۲۶۴۴

«سرآمد» تحلیل می‌دهد؛

از تنگه هرمز تا پالایشگاه‌های نفت آسیا

تقابل تهران و واشنگتن موازنه بازار انرژی و امنیت اقتصادی جهان را تغییر می‌دهد

سرآمد **گروه نفت و انرژی - مهدی بیرانوند روژمان** - در جهان امروز، نفت دیگر صرفاً یک کالای تجاری یا منبع درآمد دولت‌ها نیست؛ بلکه یکی از مهم‌ترین ابزارهای قدرت ژئوپلیتیکی و تعیین‌کننده موازنه اقتصادی میان کشورهاست. درگیری ایران و آمریکا نیز از همین منظر، فراتر از یک تقابل نظامی منطقه‌ای، به مسئله‌ای با ابعاد جهانی تبدیل شده است. نزدیک به نه ماه پس از آغاز جنگ در فوریه ۲۰۲۶ و در شرایطی که اقتصاد ایران با محدودیت‌های تجاری، محاصره دریایی و فشارهای ارزی مواجه است، بازار انرژی جهان همچنان پیامدهای این بحران را تجربه می‌کند. بر اساس گزارش نوامبر ۲۰۲۶ آژانس بین‌المللی انرژی، عرضه جهانی نفت در اکتبر به ۱۰۵.۴ میلیون بشکه در روز رسید و قیمت نفت شاخص دریای شمال، پس از ثبت اوج ۱۳۶ دلاری در اوایل اکتبر، تا حدود ۹۳ دلار کاهش یافت. این تحولات نشان می‌دهد که بازار نفت، برخلاف تصور عمومی، تنها تابع شدت درگیری نظامی نیست؛ بلکه میزان عرضه، سطح ذخایر، تقاضای جهانی و امکان انتقال مطمئن انرژی نیز در تعیین قیمت‌ها نقش دارند. در چنین شرایطی، ایران همچنان یکی از متغیرهای مهم معادله انرژی جهان است؛ کشوری که اهمیت آن را باید هم در منابع زیرزمینی و هم در موقعیت راهبردی جغرافیایی‌اش جست‌وجو کرد.

با این حال، یکی از مهم‌ترین پیامدهای فشارهای دریایی آمریکا، تغییر مسیر تجارت نفت ایران و تضعیف جایگاه آن در بازار آسیاست. چین طی سال‌های گذشته مهم‌ترین مقصد نفت صادراتی ایران بوده و پالایشگاه‌های مستقل این کشور، به‌ویژه پالایشگاه‌های کوچک موسوم به «تی‌پات»، از خریداران اصلی نفت تخفیف‌دار ایران محسوب می‌شدند. اما گزارش‌های شرکت‌های تحلیلی کپلر و ورتکسا در پاییز ۲۰۲۶ از محدودشدن شدید محموله‌های قابل دسترس ایران در خارج از محدوده محاصره حکایت دارند. کپلر در گزارش ۲۲ اکتبر خود اعلام کرد که ذخایر نفت ایران روی آب و خارج از محدوده محاصره عملاً به صفر رسیده است؛ رویترز نیز در گزارش ۲۳ نوامبر، صادرات قابل مشاهده نفت ایران را در ماه‌های اخیر نزدیک به صفر توصیف کرد. اهمیت این اتفاق تنها در کاهش درآمدهای نفتی تهران خلاصه نمی‌شود؛ زیرا هر بشکه نفتی که از بازار چین خارج می‌شود، می‌تواند فرصتی برای افزایش سهم رقبایی همچون عراق و عربستان فراهم کند. در واقع، جنگ علاوه بر ایجاد محدودیت برای صادرات ایران، به بازآرایی روابط تجاری و رقابت میان تولیدکنندگان منطقه نیز منجر شده است. این وضعیت نشان می‌دهد که فشار بر صادرات نفت، هم‌زمان یک مسئله اقتصادی و رقابتی برای تصاحب بازارهای آینده است.

در سوی دیگر این معادله، تنگه هرمز قرار دارد؛ گذرگاهی که اهمیت آن به‌مراتب فراتر از مرزهای ایران و کشورهای جنوبی خلیج فارس است. بر اساس آمار اداره اطلاعات انرژی آمریکا، در نیمه نخست سال ۲۰۲۵، روزانه به‌طور متوسط ۲۰.۹ میلیون بشکه نفت و فرآورده‌های نفتی از این تنگه عبور کرده که معادل حدود یک‌پنجم مصرف جهانی مایعات نفتی است. همچنین بیش از ۲۰ درصد تجارت جهانی گاز طبیعی مایع‌شده نیز از همین مسیر انتقال می‌یابد. آژانس بین‌المللی انرژی در گزارش خود درباره تنگه هرمز، حجم متوسط عبور نفت در سال ۲۰۲۵ را حدود ۲۰ میلیون بشکه در روز و معادل یک‌چهارم تجارت دریایی نفت جهان برآورد کرده است. این ارقام به‌خوبی نشان می‌دهند که هر گونه اختلال پایدار در این آبراه، صرفاً یک بحران منطقه‌ای نخواهد بود؛ بلکه می‌تواند هزینه انرژی را در اقتصادهای صنعتی آسیا و اروپا افزایش دهد، بازار بیمه دریایی را متلاطم کند و زنجیره تأمین سوخت و مواد اولیه صنایع پتروشیمی را تحت فشار قرار دهد. از این منظر، موقعیت ایران در مجاورت این گذرگاه، یکی از مهم‌ترین مؤلفه‌های قدرت ژئوپلیتیکی کشور است؛ ظرفیتی که البته استفاده از آن با هزینه‌های اقتصادی و مخاطرات امنیتی متقابل همراه خواهد بود.

با وجود اهمیت تنگه هرمز، نباید تصور کرد که تمام جریان انرژی منطقه فاقد مسیر جایگزین است. عربستان سعودی با خط لوله شرق به غرب و امارات متحده عربی با خط لوله حبشان به فجیره، امکان انتقال بخشی از نفت خود را بدون عبور از تنگه هرمز دارند. اداره اطلاعات انرژی آمریکا ظرفیت مجموع این دو مسیر را حدود ۴.۷ میلیون بشکه در روز برآورد کرده است؛ ظرفیتی که در مقایسه با جریان حدود ۲۰ میلیون بشکه‌ای نفت از هرمز، تنها بخشی از نیاز انتقال منطقه را پوشش می‌دهد. در همین حال، بندر ینبع در دریای سرخ برای عربستان اهمیت بیشتری یافته است، اما ناامنی در دریای سرخ و تهدید مسیر باب‌المندب نشان داده است که انتقال انرژی از یک گذرگاه به گذرگاه دیگر نیز بدون ریسک نیست. گزارش‌های رهگیری نفتکش‌ها درباره کاهش بارگیری از ینبع در تابستان و افزایش احتیاط شرکت‌های کشتیرانی، مؤید همین واقعیت است. بنابراین، زیرساخت‌های جایگزین می‌توانند بخشی از فشار را کاهش دهند، اما جایگزین کامل جغرافیای راهبردی خلیج فارس نیستند. این همان نقطه‌ای است که اهمیت ایران در معادلات انرژی جهان از سطح تولید نفت فراتر می‌رود و به مسئله امنیت مسیرهای انتقال تبدیل می‌شود.

در این میان، یک تناقض مهم در بازار جهانی نفت قابل مشاهده است: از یک سو، خطر جنگ و اختلال در مسیرهای صادراتی می‌تواند قیمت‌ها را افزایش دهد و از سوی دیگر، افزایش عرضه و کاهش تقاضا قادر است همین قیمت‌ها را تحت فشار قرار دهد. آژانس بین‌المللی انرژی در گزارش ۱۳ نوامبر ۲۰۲۶ پیش‌بینی کرده است که تقاضای جهانی نفت در مجموع سال جاری با کاهش ۲.۷ میلیون بشکه‌ای به حدود ۱۰۲.۳ میلیون بشکه در روز برسد. این نهاد همچنین از افزایش ۵۲ میلیون بشکه‌ای ذخایر مشاهده‌شده جهانی در اکتبر خبر داده است. بنابراین، بازار نفت با دو نیروی متضاد روبه‌روست: ریسک ژئوپلیتیکی ناشی از اختلال عرضه و فشار کاهشی ناشی از ضعف تقاضا و افزایش ذخایر. نتیجه این وضعیت آن است که حتی در شرایط جنگی نیز افزایش قیمت نفت قطعی و دائمی نیست؛ زیرا اگر عرضه سایر تولیدکنندگان افزایش یابد یا مصرف جهانی کاهش پیدا کند، بخشی از شوک قیمتی خنثی خواهد شد. با این حال، هزینه حمل‌ونقل، بیمه کشتی‌ها و دسترسی به فرآورده‌هایی مانند گازوئیل می‌تواند حتی در شرایط کاهش قیمت نفت خام همچنان بالا باقی بماند. به همین دلیل، تحلیل بازار انرژی باید میان قیمت نفت، امنیت عرضه و هزینه واقعی دسترسی به انرژی تفاوت قائل شود.

برای ایران، مسئله اصلی تنها حفظ ظرفیت تولید یا امکان صادرات چند صد هزار بشکه نفت بیشتر نیست؛ بلکه چگونگی تبدیل منابع انرژی به قدرت اقتصادی پایدار است. گزارش نوامبر آژانس بین‌المللی انرژی، تولید نفت ایران را در اکتبر حدود ۱.۸۶ میلیون بشکه در روز ثبت کرده است؛ رقمی که نباید با میزان صادرات اشتباه گرفته شود. این تفاوت اهمیت زیادی دارد؛ زیرا تولید نفت بدون امکان فروش، انتقال پول، دسترسی به بیمه و حضور پایدار در بازارهای بین‌المللی، الزاماً به درآمد اقتصادی تبدیل نمی‌شود. ایران علاوه بر ذخایر بزرگ نفت، از منابع عظیم گاز طبیعی نیز برخوردار است و ظرفیت توسعه همکاری‌های انرژی با کشورهای همسایه و بازارهای آسیایی را دارد؛ اما تحریم‌ها، فرسودگی بخشی از زیرساخت‌ها، نیاز به سرمایه‌گذاری و محدودیت فناوری، موانعی هستند که مانع تبدیل کامل این ظرفیت‌ها به مزیت رقابتی شده‌اند. در سوی مقابل، تداوم فشار بر صادرات ایران می‌تواند سهم بازار را به تولیدکنندگان رقیب منتقل کند و بازگشت دوباره به بازارهای پیشین را دشوارتر سازد. از این رو، راهبرد بلندمدت ایران باید بر تنوع‌بخشی به مسیرهای صادراتی، توسعه صنایع پایین‌دستی، افزایش ارزش افزوده نفت و گاز، نوسازی زیرساخت‌ها و کاهش وابستگی بودجه کشور به درآمد خام‌فروشی استوار باشد.

در نهایت، آنچه تقابل ایران و آمریکا را به مسئله‌ای فراتر از یک منازعه منطقه‌ای تبدیل می‌کند، پیوند ناگسستنی امنیت خلیج فارس با اقتصاد جهانی است. چین، هند، ژاپن، کره جنوبی و بسیاری از اقتصادهای صنعتی اروپا، به‌صورت مستقیم یا غیرمستقیم از ثبات جریان انرژی در این منطقه تأثیر می‌پذیرند. از این منظر، هر گونه اختلال طولانی‌مدت در تنگه هرمز یا زیرساخت‌های صادراتی منطقه می‌تواند هزینه‌ای فراتر از درآمد از دست‌رفته تولیدکنندگان نفت به اقتصاد جهانی تحمیل کند. با این حال، قدرت ژئوپلیتیکی ایران زمانی به یک مزیت پایدار تبدیل می‌شود که در کنار موقعیت جغرافیایی و منابع طبیعی، از اقتصادی مقاوم، زیرساخت‌های مدرن، دیپلماسی انرژی و روابط تجاری متنوع برخوردار باشد. واقعیت این است که نفت ایران می‌تواند یکی از متغیرهای اثرگذار در معادله قدرت جهانی باقی بماند، اما تبدیل این ظرفیت به قدرت اقتصادی، نیازمند سیاست‌گذاری هوشمندانه و دوراندیشی فراتر از شرایط جنگی است. جهان شاید بتواند برای مدتی مسیرهای جایگزین انرژی را فعال کند، اما حذف کامل اهمیت ژئوپلیتیکی خلیج فارس و تنگه هرمز به‌سادگی امکان‌پذیر نیست؛ همان گونه که ایران نیز برای حفظ جایگاه خود در اقتصاد جهانی، بیش از هر زمان دیگری به ثبات، سرمایه‌گذاری و بازسازی پیوندهای اقتصادی نیاز دارد.

قوه قضائیه –سازمان ثبت اسناد و املاک کشور
اداره کل ثبت اسناد و املاک استان همدان
اداره ثبت اسناد و املاک حوزه ثبت ملک همدان –ناحیه دو

هیات موضوع قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی آگهی موضوع ماده ۳ قانون و ماده ۱۳ آیین نامه قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی و اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی برابر رای شماره ۱۴۰۵۶۰۳۲۶۰۳۴۰۱۳۴۲۰ هیات اول/دوم موضوع قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی مستقر در واحد ثبتی حوزه ثبت ملک همدان –ناحیه دو تصرفات مالکانه بلامعارض متقاضی آقای/خانم قاسم کریمی فرزند خلیل بشماره شناسنامه ۶۱۴۵ صادره از همدان هشتاد و یک (۸۱) شعیر و یک سوم شعیر مشاع از ۹۶ شعیر ششدانگ عرصه و اعیان زمین مزروعی به مساحت ۱۴۴۶۹/۵۳ متر مربع به پلاک شماره ۱۹۰۰۴ فرعی از ۱۹ اصلی واقع در حومه بخش دو همدان اراضی شورین (شهرک مدنی) خریداری از مالک رسمی مع الواسطه غلامرضا محمدی محرز گردیده است. لذا به منظور اطلاع عموم مراتب در دو نوبت به فاصله ۱۵ روز آگهی می شود در صورتی که اشخاص نسبت به صدور سند مالکیت متقاضی اعتراضی داشته باشند می توانند از تاریخ انتشار اولین آگهی به مدت دو ماه اعتراض خود را به این اداره تسلیم و پس از اخذ رسید، ظرف مدت یک ماه از تاریخ تسلیم اعتراض، دادخواست خود را به مراجع قضایی تقدیم نمایند. بدیهی است در صورت انقضای مدت مذکور و عدم وصول اعتراض طبق مقررات سند مالکیت صادر خواهد شد. تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۵/۰۸/۱۹ - تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۵/۰۹/۰۴ م الف:۲۹۶
محمد صادق بهرامی –رئیس ثبت اسناد و املاک

اداره کل ثبت اسناد و املاک استان همدان
داره ثبت اسناد و املاک حوزه ثبت ملک همدان - ناحیه یک

هیات موضوع قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی آگهی موضوع ماده ۳ قانون و ماده ۱۳ آیین نامه قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی و اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی برابر رای شماره ۱۴۰۵۶۰۳۲۶۰۰۱۰۰۵۰۷۱ مورخ ۱۴۰۵/۰۷/۲۰ هیات اول/دوم موضوع قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی مستقر در واحد ثبتی حوزه ثبت ملک همدان - ناحیه یک تصرفات مالکانه بلامعارض متقاضی آقای مصطفی محمدی فرزند عباس بشماره شناسنامه ۲۶۷ صادره از همدان در شدانگ یک قطعه باغ به مساحت ۸۱۱,۱۰ مترمربع قسمتی از پلاک ۷ اصلی واقع در حومه بخش یک همدان به نشانی کوی محمدیه خریداری مع الواسطه از مالک رسمی آقای عباس محمدی محرز گردیده است. لذا به منظور اطلاع عموم مراتب در دو نوبت به فاصله ۱۵ روز آگهی می شود در صورتی که اشخاص نسبت به صدور سند مالکیت متقاضی اعتراضی داشته باشند می توانند از تاریخ انتشار اولین آگهی به مدت دو ماه اعتراض خود را به این اداره تسلیم و پس از اخذ رسید، ظرف مدت یک ماه از تاریخ تسلیم اعتراض، دادخواست خود را به مراجع قضایی تقدیم نمایند. بدیهی است در صورت انقضای مدت مذکور و عدم وصول اعتراض طبق مقررات سند مالکیت صادر خواهد شد. تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۵/۰۸/۱۹ - تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۵/۰۹/۰۴ - م الف:۲۸۱۸
حمیده سلگی -رئیس ثبت اسناد و املاک

قوه قضائیه - سازمان ثبت اسناد و املاک کشور
اداره کل ثبت اسناد و املاک استان همدان
اداره ثبت اسناد و املاک حوزه ثبت ملک همدان –ناحیه دو

هیات موضوع قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی آگهی موضوع ماده ۳ قانون و ماده ۱۳ آیین نامه قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی و اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی برابر رای شماره ۱۴۰۵۶۰۳۲۶۰۳۴۰۱۲۹۱۷ هیات اول/دوم موضوع قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی مستقر در واحد ثبتی حوزه ثبت ملک همدان –ناحیه دو تصرفات مالکانه بلامعارض متقاضی آقای/خانم نرگس غضنفری مطلق فرزند حسین بشماره شناسنامه ۱۳۱۱ صادره از همدان ششدانگ یک باب ساختمان به مساحت ۲۱۲.۹۵ متر مربع به پلاک شماره ۱۵۶۱۸ فرعی از یک اصلی واقع در حومه بخش دو همدان اراضی حصار خان (شهرک فرهنگیان) خریداری از مالک رسمی مع الواسطه رضا پاکباز محرز گردیده است. لذا به منظور اطلاع عموم مراتب در دو نوبت به فاصله ۱۵ روز آگهی می شود در صورتی که اشخاص نسبت به صدور سند مالکیت متقاضی اعتراضی داشته باشند می توانند از تاریخ انتشار اولین آگهی به مدت دو ماه اعتراض خود را به این اداره تسلیم و پس از اخذ رسید، ظرف مدت یک ماه از تاریخ تسلیم اعتراض، دادخواست خود را به مراجع قضایی تقدیم نمایند. بدیهی است در صورت انقضای مدت مذکور و عدم وصول اعتراض طبق مقررات سند مالکیت صادر خواهد شد.
تاریخ انتشار نوبت اول ۱۴۰۵/۰۸/۱۹)-تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۵/۰۹/۰۴) -م الف:۲۹۸۱
محمد صادق بهرامی –رئیس ثبت اسناد و املاک